

bijlage

Reactie op de Stichting Toekomstbeeld der Techniek over
het algoritmeregister

Bijlage nummer	3
Horend bij	Verzamelbrief Digitalisering juni 2024
Datum	12 juni 2024
Onze referentie	2024-0000360332

Het algoritmeregister is bedoeld om inzicht te geven in welke algoritmen waarvoor worden ingezet en wordt momenteel doorontwikkeld. De Stichting Toekomstbeeld der Techniek (STT) heeft vier scenario's geschetst waar een algoritmeregister naartoe zou kunnen bewegen. Uw Kamer heeft mij tijdens het debat over de 'inzet algoritmes en data-ethiek' van 17 april jl. gevraagd om hierop te reageren (TZ202404-212).

Scenario 1 betreft een algoritme database. Deze optie lijkt sterk op het huidige algoritmeregister maar gaat uit van meer technische informatie. Onze ervaringen tot nu toe zijn dat onze doelgroepen goed uit de voeten kunnen met de huidige beschrijvingen. Ik herken wel wat ook de STT benoemt, namelijk de uitdaging van het bedienen van meerdere doelgroepen met eenzelfde register. Denk aan experts, zoals onderzoekers, programmeurs en juristen. Mogelijk hebben deze doelgroepen behoefte aan zoveel mogelijk detailinformatie over de werking van de algoritmes, zodat voor hen controleerbaar is of de algoritmes technisch goed functioneren. Dat is de reden dat er ook dit jaar weer gebruikersonderzoek zal worden uitgevoerd. Ik sluit dan ook niet uit dat er op enig moment in de tijd meer technische informatie opgenomen zal worden in het algoritmeregister. Om het behapbaar te maken voor overheidsorganisaties worden de velden in het algoritmeregister stapsgewijs uitgebouwd.

Aan het tweede scenario, een 'Postbus 51' voor algoritmes om burgers te informeren over de betekenis van de inzet van algoritmes door de overheid, wordt deels tegemoet gekomen met het huidige algoritmeregister. Meer kennis en kunde bij de overheid, een ander aspect van dit scenario, is iets waar we ook vanuit het algoritmekader aan werken. Ik onderschrijf dat burgers regie moeten hebben over hun gegevens. In dat kader wordt nagedacht over aanvullende transparantieoplossingen in het kader van de Algemene wet bestuursrecht (Awb), bijvoorbeeld een verplichte uitlegbaarheid welke algoritme en rol heeft gespeeld hebben bij individuele besluiten.

Het derde scenario richt zich op een registratiesysteem voor algoritmen met een meer controlerende functie voor de Directie Coördinatie Algoritmes (DCA) van de Autoriteit Persoonsgegevens. Ook aan dit scenario wordt al deels uitvoering gegeven en kan werk van de DCA ten goede komen, denk bijvoorbeeld aan de periodieke risico-inventarisaties die de DCA nu al uitvoert. De STT gaat er in dit scenario van uit dat de drempel voor overheidsorganisaties om algoritmes in te zetten moet worden verhoogd en vooraf door DCA beoordeeld moet worden of ze voldoen aan de richtlijnen. Belangrijker vind ik dat de overheid bij de inzet van

algoritmes zorgt dat dit op een verantwoorde wijze gebeurt en toetsing of aan richtlijnen wordt voldaan tijdig plaatsvindt. Hieraan werken we met o.a. een algoritmeregister, het IAMA en het algoritmekader voor de overheid.

Het vierde scenario tenslotte richt zich op betrokkenheid van burgers bij de inzet van algoritmes door de overheid. Ook in dit scenario wordt uitgegaan van een toetsing vooraf, in dit geval door burgerberaden. De input van burgers op dit onderwerp vind ik van groot belang. Het vormt dan ook de reden dat ik bijvoorbeeld dialoogsessies over dit onderwerp organiseer. Het is belangrijk om de AI en algoritmes goed te kunnen duiden, niet alleen of het voldoet aan wet- en regelgeving, maar ook vanuit bredere morele en ethische overwegingen als het gaat om wat we wenselijk vinden. Dit doe ik vanuit verschillende disciplines en perspectieven, ook het burgerperspectief, in dialoogsessies.

Kortom, als ik de verschillende scenario's beschouw dan sluit het huidige beleid aan op de verschillende elementen van het advies van STT. De waarde zit wat mij betreft ook in de combinatie van de verschillende elementen. Dat neemt niet weg dat een advies als dat van de STT nieuwe input geeft en een nieuw perspectief biedt, waarvoor ik de STT hartelijk dank.

De staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
Digitalisering en Koninkrijksrelaties

Alexandra C. van Huffelen